

Forord

Dette temanummer, ”Visioner for forskningsbibliotekernes fremtid”, er redigeret af Birger Hjørland (gæsterektor) i samarbejde med Helene Høyrup (fast redaktør). Nummeret udspringer af en temadag afholdt den 2. april 2009 på Danmarks Biblioteksskole med samme titel, der var tilrettelagt af Birger Hjørland.

Temadagen rummede følgende oplæg fra såvel forskere fra Danmarks Biblioteksskole som fra kapaciteter fra forskningsbibliotekerne¹:

- Birger Hjørland (professor på Danmarks Biblioteksskole): ”Library bypass” og lignende udfordringer til biblioteks- og informationsvidenskaben. Udfordringer og muligheder for videnskabelig dokumentation og informationsformidling i ”post-Google æraen”
- Harald von Hielmerne (leder af forskningsområdet, Statsbiblioteket): Tendenser i udviklingen af universitetsbibliotekernes funktioner.
- Jens Thorhauge (direktør, Styrelsen for Bibliotek og Medier): DEFF-udvikling, OA (Open Access), Forskningsregistrering og Integrated search.
- Michael Cotta-Schönberg (Universitetsbibliotekar ved Københavns Universitet): Vil trykte bøger forsvinde fra universitetsbibliotekerne ligesom de trykte tidsskrifter? Hvis de gør det: hvor hurtigt vil det gå? Hvilke opgaver vil universitetsbiblioteket så have i fremtiden? Hvilken type institution/organisation vil passe til den fremtidige opgaveprofil?

- Per Hasle (rektor, Danmarks Biblioteksskole): Informationskompetence – nogle grundlæggende betragtninger.
- Jytte Nielsen (biblioteksleder, KVINFO): Visioner baseret på KVINFO som forskningsbibliotek og dokumentationscenter.

De oprindelige præsentationer er tilgængelige via kursusafdelingens hjemmeside²: <http://www.db.dk/efteruddannelse/forkursister/oplaegogpraesentationer/>

Oplægsholderne fik tilbud om at skrive artikler til dette nummer af Dansk Biblioteksforskning (underkastet fagfællebedømmelse). To af oplægsholderne Jens Thorhauge og Per Hasle, kunne desværre ikke afse den fornødne tid til at omforme deres oplæg til artikler. (Begge har imidlertid siden publiceret beslægtede indlæg andetsteds, der demonstrerer deres synspunkter: Hasle & Drost, 2009 og Thorhauge, 2009).

Vi besluttede herefter at indkalde flere bidrag og at udvide dette temanummer til et dobbeltnummer. Udover de fire artikler, der har udgangspunkt i temadagen, bringer vi følgende artikler:

- Luke Tredinnick (senior lecturer in Information Management, Department of Applied Social Sciences, London Metropolitan University - der også er forfatter til bogen *Digital information contexts: Theoretical approaches to understanding digital information*, 2006): The analogue library in the digital world: professional education and the changing face of librarianship.

- Gunner Lind (Professor i nyere tids historie, Saxo-Instituttet, Københavns Universitet): Humaniora, elektronisk publicering og forskningsbibliotekerne.
- David Bawden (Professor i Information Science, City University, London): Anmeldelse af *The Future of Research and the Research Library* (Siggaard Jensen, 2009).

Der er således to engelsksprogede artikler med i dette nummer, hvilket udtrykker vores ønske om at bringe artikler af højeste internationale standard i dialog med danske forskere og biblioteksfolk. Ikke mindst Bawdens anmeldelse af DEFF-rapporten om forskningsbibliotekerne (Siggaard Jensen, 2009) ser vi som et væsentligt internationalt indspark til den danske debat.

- Hjørland & Høyrup: Efterskrift udgør redaktørernes forsøg på at tegne den røde tråd op dels i numerets publicerede artikler, dels i selve problemstillingen om forskningsbibliotekernes fremtid.

Dette temanummer repræsenterer et forsøg på at videreudvikle en *hermeneutisk spiral*, hvor temadagens indsigter videreudvikles og forhåbentligt kan give anledning til flere nye spiraler. Vi forestiller os – og arbejder hen imod – dels en udvidet international publicering af de væsentligste tanker på dette område, dels mere konkrete forskningsprojekter og – forhåbentligt – et øget samarbejde med forskningsbibliotekerne og de centrale institutioner. Vi mener at mange af de synspunkter, der er fremsat, bør give anledning til dyberegående forskning, fx erhvervsphd-projekter i fortsat samarbejde mellem Danmarks Biblioteksskole og forskningsbibliotekerne. Vi håber også på at dette nummer vil give anledning til nye kurser og temadage, hvori problemstillingerne får endnu et løft på spiralen. Når vi understreger nødvendigheden af denne spiral hænger det sammen med at de udfordringer biblioteker står overfor efter vores opfattelse kræver et opgør med meget gammelt tankegods, der har rod i fysiske biblioteker og dokumenter. Så længe dette tankegods gør sig gældende, kan det være svært at acceptere det teoretiske

abstraktionsniveau, der er nødvendigt for at være med til at skabe fremtidens informations- og vidensformidling.

God læselyst
Birger Hjørland & Helene Høyrup

Noter

1. Svend Larsen, direktør på Statsbiblioteket, var desværre forhindret i at deltage, men tillod venligst citering af figurer fra sin artikel (Larsen, 2009).
2. Præsentationer fra 2009 vil ligge på kurusafdelingens hjemmeside til begyndelsen af 2011.

Referencer

Hasle, Per & Drost, Pernille (2009). Biblioteker – nu også med Ethos. *DF-Revy*, #6 (September), 16-17. Hentet 2009-12-06 fra: <http://ej.lib.cbs.dk/index.php/dfrevy/article/view/2666/2709>

Larsen, Svend (2009). Digital effektivitet i bibliotekerne. *Danmarks Biblioteker*, udg. af Danmarks Biblioteksforening, nr. 1, 2009, s. 16-17. <http://www.danmarksbiblioteker.dk/Default.aspx?ID=5596>

Siggaard Jensen, Hans (2009). *The Future of Research and the Research Library*. København: The Lime Guild & DEFF. Hentet 2010-01-01 fra: <http://www.deff.dk/showfile.aspx?IdGuid=%7B1C5DC9CB-8231-41E7-AEFE-8421CB0D5CB2%7D>

Thorhauge, Jens (2009). På vej mod den endelige udfordring? – Resumé af beretning for Styrelsen for Bibliotek og Medier på DF's årsmøde 2009. *DF Revy*, #7 (November), 17-19. Hentet 2010-01-03 fra: <http://www.dfrevy.dk/>

Tredinnick, Luke (2006). *Digital information contexts: Theoretical approaches to understanding digital information*. Oxford: Chandos Publishing.